

KOMENTÁŘ

20. 4. 2022

Místní rozpočty v Plzeňském kraji v roce 2020

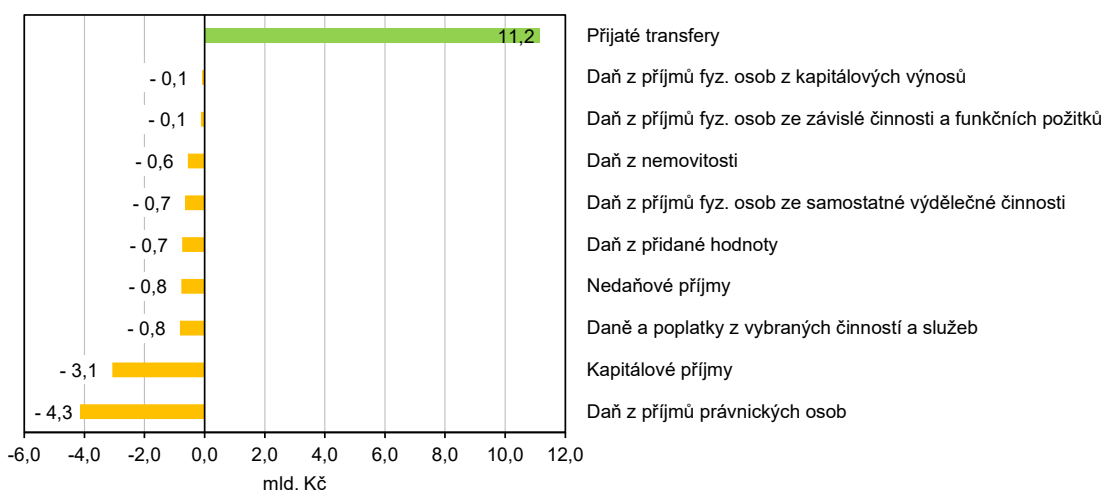
V roce 2020 se na příjmech Plzeňského kraje, obcí a svazků obcí nejvíce podílely příjmy ve formě neinvestičních přijatých transferů. Z daňových příjmů převládaly příjmy z daní z přidané hodnoty a z daní z příjmů fyzických osob. Nejvyšší náklady tvořily neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím, u kterých došlo za poslední 4 roky k více než polovičnímu navýšení. Ve sledovaném období, od roku 2016 do roku 2020, převažovaly v souhrnu rozpočtů Plzeňského kraje, obcí a svazků obcí příjmy nad výdaji, v rámci krajského rozpočtu však vykázal Plzeňský kraj v roce 2020 záporné saldo.

Údaje o příjmech a výdajích krajů, obcí a svazků obcí jsou přebírány z Ministerstva financí, které potřebné údaje zpracovává z účetních a finančních výkazů za jednotlivé územní celky. Příjmy a výdaje jsou uváděny po konsolidaci, to je po úpravě odstraňující duplicitní položky a položky, které nejsou přímou součástí hospodaření.

V roce 2020 činily příjmy do místních rozpočtů po konsolidaci souhrnně za **Plzeňský kraj, obce a svazky obcí celkem 37,1 mld. Kč**. Od roku 2016 docházelo ke každoročnímu nárůstu a hodnota příjmů se zvýšila o 10,5 mld. Kč (tj. o 39,6 %). Meziročně se příjmy navýšily o téměř 1,2 mld. Kč, což představuje nárůst o 3,3 %.

Rozdíl mezi strukturou příjmů souhrnu územních rozpočtů v Plzeňském kraji v letech 2016 a 2020

Pramen: Ministerstvo financí ČR

Nejvyšší **příjmy do územních rozpočtů** Plzeňského kraje, obcí a svazků obcí plynuly ve formě **neinvestičních přijatých transferů**, které se podílely 34,1 % na celkových příjmech kraje a přinesly tak do územních rozpočtů téměř 12,7 mld. Kč. Na **přijatých transferech** se neinvestiční přijaté transfery podílely většinou částí, a to 84,8 %, zbylou část tvořily investiční

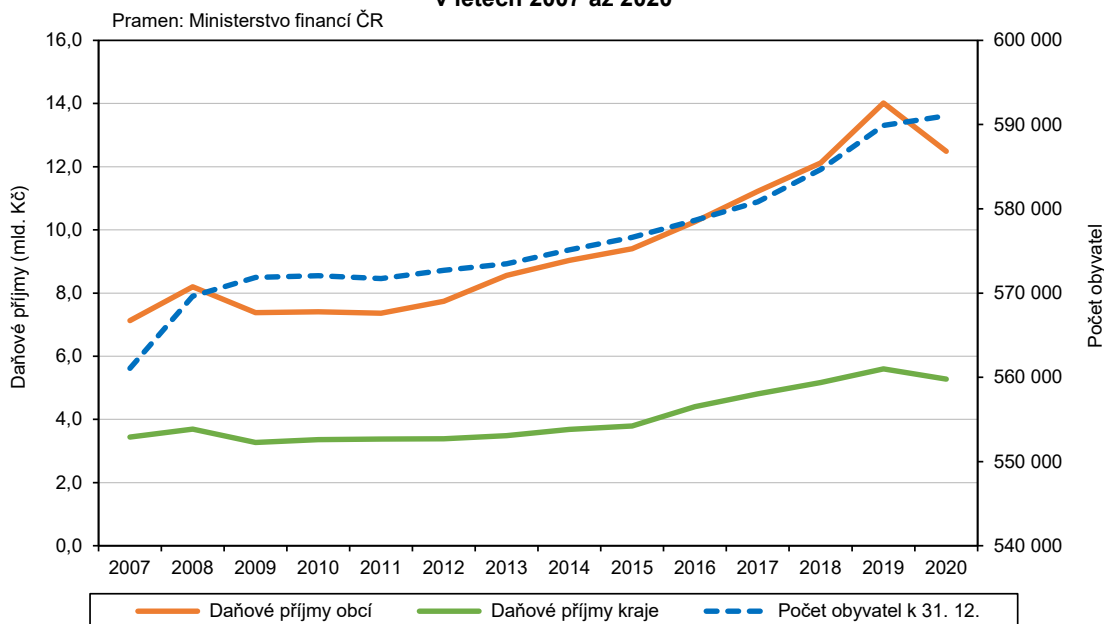
KOMENTÁŘ

přijaté transfery. V porovnání s rokem 2016 došlo k celkovému navýšení přijatých transferů o 93,2 %. Neinvestiční přijaté transfery zaznamenaly nárůst o 83,4 % a investiční přijaté transfery dosáhly navýšení hodnoty až o 2,7 násobek.

Nejvyšší podíl na **daňových příjmech** územních rozpočtů představovala **daň z přidané hodnoty**, která přinesla do územních rozpočtů Plzeňského kraje, obcí a svazků obcí 8,0 mld. Kč. Druhým největším daňovým přispěvatelem byly **fyzické osoby**, které se podílely téměř 4,5 mld. Kč, přičemž daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti tvořila většinu těchto příjmů (89,8 %), daň z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů se podílela 8,7 % a daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti představovala jen 1,5 % těchto příjmů. K poměrně razantnímu poklesu příjmů oproti roku 2016 došlo u daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti, a to o 69,9 %, způsobené zřejmě virem SARS-CoV-2 a s ním spojenými omezeními, během kterých mnoho fyzických osob nemohlo podnikat nebo podnikání v průběhu roku 2020 ukončilo.

Dalšími významnými přispěvateli do daňových příjmů územních rozpočtů byly **daně z příjmů právnických osob**, které se podílely na celkových příjmech částkou téměř 3,5 mld. Kč a daně a poplatky z vybraných činností a služeb, které činily přes 1,1 mld. Kč.

Vývoj daňových příjmů obcí a kraje v Plzeňském kraji, počet obyvatel v letech 2007 až 2020

Významnými příjmy územních rozpočtů byly také **nedaňové příjmy** (z pronájmu majetku, z vlastní činnosti, z prodeje nekapitálového majetku, z úroků a realizace finančního majetku a z odvodů přebytků organizací), které tvořily 9,7 % z celkových příjmů kraje, obcí a svazků obcí.

KOMENTÁŘ

Současně však také narostly **výdaje**, které se od roku 2016 zvýšily o 12,8 mld. Kč (tj. o 54,3 %). Zatímco v roce 2016 došlo k meziročnímu poklesu výdajů o 4,3 %, v roce 2018 přišel naopak rekordní meziroční nárůst výdajů o 16,3 %, což činilo navýšení výdajů o téměř 4,31 mld. Kč. V roce 2020 bylo zaznamenáno meziroční navýšení výdajů o 7,3 % na celkových **36,5 mld. Kč**.

Rostly jak běžné, tak i kapitálové výdaje. U **běžných výdajů** došlo v průběhu 4 let k navýšení o 7,9 mld. Kč (o 40,3 %) na celkovou výši 27,4 mld. Kč. Z běžných výdajů tvořily největší část neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím (13,2 mld. Kč, tj. 48,3 % běžných výdajů), nákup vody, paliv a energie, nákup služeb a ostatní nákupy (5,1 mld. Kč, tj. 18,5 % běžných výdajů) a platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci (2,8 mld. Kč, tj. 10,2 % běžných výdajů). Další poměrně velkou část výdajů činily výdaje na dopravní územní obslužnost, která v roce 2020 stála Plzeňský kraj 2,4 mld. Kč (8,7 % běžných výdajů).

Kapitálové výdaje, které jsou klíčové pro rozvoj infrastruktury, tvořily náklady ve výši 9,1 mld. Kč a jejich objem vzrostl oproti roku 2016 dokonce o 2,2 násobek (tj. o 4,98 mld. Kč). Meziročně došlo ve čtyřletém horizontu k největšímu navýšení kapitálových výdajů v roce 2018, kdy byl zaznamenán meziroční nárůst o 38,2 %, což činilo více než 2,1 mld. Kč. V roce 2020 se stejně jako v předchozích obdobích podílely na kapitálových výdajích největší měrou investiční nákupy a související výdaje (64,1 %), investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím (18,4 %) a nákup akcií a majetkových podílů (3,1 %).

Struktura výdajů souhrnu územních rozpočtů Plzeňského kraje v roce 2020

Pramen: Ministerstvo financí ČR

V rámci sledovaného období od roku 2016 do roku 2020 převažovaly v souhrnném rozpočtu Plzeňského kraje příjmy nad výdaji, tzn., že nebyly využity veškeré dispoziční zdroje k vynaložení výdajů. Rozdíl příjmů a výdajů ve výši 2,9 mld. Kč byl nejvýraznější v roce 2016

KOMENTÁŘ

a v roce 2019, kdy dosáhl hodnoty 1,9 mld. Kč. Naopak v roce 2020 došlo k prudkému poklesu kladného salda na 586,1 mil. Kč a v roce 2018 se kladné saldo snížilo dokonce na 371,2 mil. Kč.

Přestože souhrn rozpočtů Plzeňského kraje, obcí a svazků obcí za rok 2020 skončil s kladným zůstatkem, nahlédneme-li samostatně do hospodaření za kraj, tak zjistíme, že záporné saldo bylo ve sledovaném období právě v roce 2020, a to ve výši 182,3 mil. Kč. Negativní saldo nesl také rozpočet svazků obcí (2,6 mil. Kč), naopak obecní rozpočty vykázaly kladné saldo ve výši 771,1 mil. Kč.

Pokud nahlédneme do hospodaření jednotlivých obcí Plzeňského kraje, zjistíme, že mezi obce s nejnižšími příjmy se zařadily Únehle v okrese Tachov s 364 tis. Kč, Kaničky v okrese Domažlice se 748 tis. Kč a Čilá v okrese Rokycany s příjmy 764 tis. Kč. Naopak nejvyšší příjmy přinesly do kraje obce, které jsou zároveň okresními městy, a to Plzeň (7,3 mld. Kč), jež je statutárním městem, následovaná městy Klatovy (719,8 mil. Kč), Rokycany (436,3 mil. Kč) a Domažlice (419,2 mil. Kč).

Nejnižší výdaje v roce 2020 vykázala obec Vísky (657 tis. Kč), potom již zmiňovaná obec Kaničky (725 tis. Kč), dále z okresu Rokycany obce Štítov (826 tis. Kč) a Hradiště (875 tis. Kč). Naopak město Plzeň vykázalo výdaje ve výši 7,3 mld. Kč, druhým městem s největšími náklady se stalo město Klatovy se 739,2 mil. Kč, následováno městy Domažlice (428,7 mil. Kč) a Sušice (422,0 mil. Kč).

Když porovnáme hospodaření všech 501 obcí Plzeňského kraje v roce 2020, s největším přebytkem hospodařilo město Rokycany, které evidovalo kladný zůstatek ve výši 55,6 mil. Kč. Naopak největšího schodku dosáhlo krajské město Plzeň, které vykázalo za rok 2020 záporné saldo ve výši téměř 45,0 mil. Kč.

V rámci celé ČR vykázaly krajské rozpočty sice souhrnně kladné saldo příjmů a výdajů místních rozpočtů ve výši 3,9 mld. Kč, v porovnání s rokem 2016 došlo ale k jeho propadu o 84,5 %. Zůstatek rozpočtu krajů byl tak oproti roku 2016 nižší o téměř 21,1 mld. Kč. V mezikrajském porovnání dosáhlo kladného zůstatku pouze pět krajů (Hl. město Praha, Jihočeský, Liberecký, Vysočina a Zlínský), mezi nimiž dominoval s nejvyšším kladným saldem 8,9 mld. Kč kraj Hl. město Praha. Ostatní kraje včetně Plzeňského vykázaly v roce 2020 záporné saldo, které bylo nejvyšší v krajích Královéhradeckém, Středočeském a Pardubickém, kde dosáhlo hodnoty přes jednu mld. Kč.

Kontakt:

Mgr. Petra Fujová
Krajská správa ČSÚ v Plzni
Tel.: 377 612 121
E-mail: petra.fujova@czso.cz